

BOOKA.

Knjiga **144**

ANA MILOŠ
**KRAJ RASPUSTA
I DRUGE PRIČE**

© Ana Miloš, 2021.

ZA IZDAVAČA

Ivan Bevc

Nika Strugar Bevc

© za srpsko izdanje

BOOKA

11000 Beograd, Cara Dušana 68

office@booka.in

www.booka.rs

IZVRŠNA UREDNICA

Sanja Bogičević

LEKTURA

Borka Šlepčević

KOREKTURA

Booka

PRELOM

Bodin Jovanović

DIZAJN KORICA

Valentina Brković

ŠTAMPA

DMD Štamparija

Beograd, 2021.

Sva prava zadržana.

Nijedan deo ove knjige ne može se koristiti
niti reprodukovati u bilo kom obliku bez pismene
saglasnosti izdavača.

ANA MILOŠ
**KRAJ RASPUSTA
I DRUGE PRIČE**

KRAJ RASPUSTA

... svaka je modrica jedno buduće nebo.

Judita Šalgo

ZABRAN

Drveće je jedino što me je ikad držalo čvrsto u mestu; ne korenjem, već tišinom. Saša i ja uživamo u toj tišini sedam dana. Odvojila sam se od svih, preselila u stvari u vikendicu četrdeset kilometara udaljenu od grada, ne bih li našla spokoj koji sam osetila da mi je potreban čim sam se porodila. Beba ima mesec dana i svi su mi govorili kako ne smem s tako slabašnim detetom da idem u šumu, da budem sama i izložena raznim opasnostima: mogu da te povrede provalnici, mogu da te napadnu zveri, može Saša da se razboli a tamo nema ko da ti pomogne. Razlozi brižnih su se ređali unedogled, a sa svakim objašnjenjem zašto je glupo otići u prirodu, sve sam više želela da pobeđnem. Ako je čestar tako negostoljubiv i ako šume s obronaka reka i bare oko nje žele naše živote, pa neka im ih. Pre ću se njima dati nego svim užasima koje nam grad nameće.

Vikendica je stara, ali je i dalje očuvana. Ne izgleda kao kućica u nedođiji koju katkad primetite s magistrale urušenu u samu sebe, s oglodanim krovom i gredama koje vire iz nje kao polomljeni udovi. Prozori su celi, vrata mogu da se zaključaju, ima vode iz bunara iako je čudnog ukusa, previše je metalna.

Do kućice se dolazi pomoćnim putem koji je skoro nevidljiv od prerasle trave i cveća: dugo tuda niko nije prolazio, kamoli krčio i čupao. Kola su, međutim, bez problema truckala i uljuljkala Sašu u san pre nego što sam se zaustavila blizu trema. Čim sam ugasila motor, svaki zvuk je nestao. Glavni put je udaljen barem kilometar, između njega i vikendice su gusti borovi, a s naše strane, na oko sto metara od kuće, teče reka čija je svežina osetna čak i pri gustišu oko nas.

Uzimam Sašu u naručje i šetam unaokolo jer biće vremena za raspakivanje i spremanje – želim da uživamo. Obilazim područje, pokušavajući da se prisetim svih detalja svog detinjstva koje sam ovde provodila svakog leta. Neke uspomene su toliko žive pa mi se čini da haluciniram, a neke su toliko nejasne te pomišljam da su se u stvari desile nekom drugom. Vekna je mirna, dobar deo šetnje spava, a kad rasklopi smežurane kapke, ispusti krkljavi zvukić negodovanja. Pre nego što je Saši pošlo za rukom da još glasnije poremeti poj ptica, šuškanje životinjica u visokoj travi i huk vetra u granama, prinosim bradavicu ustašcima i tako ih učutkam. Šetnju nastavljam uprkos bolu u tabanima sve dok se ne smrači; strah ipak pobedi, jer ne bih s bebom da se gubim po tami, pa hitam nazad u vikendicu.

Struje nema već dva dana. Vodu grejem pomoću sunca i vatre koju sam zapalila u smederevcu. Iako je leto, u kući je uvek pro hladno, tako da pucketava drvca nisu tu samo zbog zagrevanja tekućine i pravljenja jela. Proveravam osigurače, menjam pregorele, a onda izađem napolje, zamotam Sašu u maramu, stavim ispred sebe na grudi, pa se prošetam da pogledam nije li negde pokidan električni vod. Sva sreća, ne radi se o tome. Jednostavno, u tom kraju nema struje i po tri-četiri dana. Nije mi, u stvari, preterano potrebna. Navikla sam na nju, na trenutke je stresno što ne mogu da uključim

potrebni uređaj, sve se svelo na prilično zamorno mehaničko rabotanje, ali svakim danom sve je lakše. Jedino što koristim jeste mobilni telefon. Zvoni neprekidno. Objasnila sam ljudima, kad sam krenula na put, da me ne zovu i ako već moraju da dopru do mene, neka učine to porukama. Prestala sam da im se javljam, gasim mobilni preko celog dana i tek ga uveče upalim, odgovorim svima koji su zvali ili poslali poruke, pa opet ugasm pre nego što stignu da me nazovu ili na drugi način ugroze moj mir.

Ponela sam mnogo knjiga. Gomiletinu literature koju sam planirala da pročitam *kad budem imala vremena*; listove pune rečenica o kojima sam maštala da ću ih listati na nekakvoj plaži nekakvog odmora. Ipak, vremena za književnost nemam previše. Rad je zahtevan, dan brzo prođe, a mrak donosi jaku želju za ranim snom.

Sašina prva grmljavina. Ne prestaje da plače i da urla. Pokušavam tepajući. Sašu držim čvrsto između sisa i cupkam u mestu, nudeći obe bradavice. Grmljavina se goropadi oko nas. Kroz velike prozore drvenih okvira šišti promaja. U crnim panelima stakala često blesne vena munje i obasja obronke obližnjih brda, gustu šumu i indigo nebo. Zatim sve zamre, kiša dobuje po cinkanim simsovima, pa se grmljavina javi negde izdaleka, ili blizu, a ja brojim naglas: jedan, dva, tri, četiri, pet, šest – trrrghhhčum! – iskotrlja se nebo i opet utihne. Sledeći put izbrojim do devet. Zatim do petnaest. Vidiš, Saša, nevrema se udaljava. Sad će i da prestane. Zaista, sve se slabije oglašava svod; kapi umirujuće dobuju po vikendici i Saša ubrzo spava.

Mami, ipak, polazi za rukom da me nazove, a neobjašnjivi osećaj krivice najednom me svu ophrva i pristajem da prevučem prstom preko ekrana i uspostavim vezu. Njeni propušteni pozivi su najbrojniji, patološki: dnevno po

dvadeset-trideset puta. Broj je osetno oslabio s vremenom, ali i dalje prednjači u odnosu na ostale. Kad joj kažem halo, kao da ne znam ko me zove, njen glas je miran, razdragano nehajan, kao da smo u stalnom kontaktu i kao da me je nazvala slučajno sedajući na telefon. Njena gluma potraje taman toliko da pita kako je Saša i šta nam se sve dešava, a onda brizne u histerični plač iz kojeg jedva razaznajem rečenice. Smiruje se, pa insistira da sazna kad se vraćamo. Govorim joj što i ranije – ne znam. Navaljuje da dođe u vikendicu, neće nam smetati, moći će i da pomogne, njoj je dosadno u gradu, u praznoj kući, sama, sama, sama. Ponaavlja da je sama kao vrhovnu komandu za moja osećanja. Najzad, uspeva da se naljuti, sve je glasnija, urla u slušalicu i navaljuje da sam sebična. Zamišljam kako joj iz usta izleću kapljice pljuvačke i da joj se u uglovima usana bele skorele bale, pa se naglo pozdravim, prekinem vezu i ugasm mobilni telefon.

Ljudima prema kojima osećam opiljke obaveze da im se javim poslala sam SMS da ću se odsad odazivati samo nedeljom uveče, pa da ne budu sebični i ostave me na miru. Nadam se da sam ih naljutila i dovoljno ucenila da im sujeta proradi i zaista me, već jednom, ostave.

Saša raste kao biljka: trepnem i već se menja, izdužuje i otežava. Ima više kose i veće oči, čvršći stisak šakica i sigurniji korak.

Vreme?

Zabran sam očistila taman koliko mi je bilo potrebno da zasadim povrće. Nadam se da će nešto od toga i uspeti jer bih želela da imam što više zimnice. Smederevac je zamenio ognjište, oko njega sve radimo i od njega ćemo sigurno zavisiti kad se vreme pogorša i temperatura opadne. Dani-ma, barem dva-tri sata dnevno, obaram stabla, sečem ih na

manje delove i tovarim u gepek automobila, pa ih vozim do kuće. Blizu vikendice raste bor, a on nije dobar za loženje. Kilometar dalje, na prvom brdu, raste bukva i ona će biti odlična. Slažem posečena stabla na čistinu kraj trema, puštam da ih sunce dobrano osuši. Posao je naporan, spor i deluje kao da nikad neću nabaviti dovoljno drva za celu zimu, ali dotad ima još vremena i tešim se da će sve biti u redu.

Saša već tabana i sve što radi nosi beleg samouverenosti. Satima se zanima svim i svačim što nađe oko vikendice, a što nezasićeni, dečji mozak fascinira toliko da ponekad glasno cikne i smeje se minutima pre nego što interesovanje prođe i zakuca se u nešto drugo. Cveće, bubice, plodovi, kamenčići, žabe, gušteri, ptice na granama i u nebu – sve je to očaravajuće novo. Iznenadila sam se Sašinom nežnošću kad smo pronašli sovicu ispalu iz gnezda i brinuli se o njoj. Nažalost, i pored sve nege i obzirnosti, životinjica je izdahnula. Saša ne može da zaustavi suze, a ja ne znam šta da kažem, pa puštam da slini sve dok ne dođemo do vikendice, a tamo se već javlja nešto što odvlači pažnju, zaboravlja na sovu i smrt, nestaje u igri.

Vikendicu je glupo i dalje zvati vikendicom, pošto u njoj živimo i nemamo nameru da odemo. Zato: nastamba, obitavalište, gnezdo, kuća, ognjište, dom.

Mama opet šizi. Više nego obično. Ne može, kaže, da izdrži to jednonedeljno polujavljanje, neće da joj unuče raste daleko od nje, hoće da nas vidi, želi da pomazi svoju ćerku. Uopšte je ne zanima šta ja mogu i ne mogu, hoću i neću.

Dve veverice su se zakačile za nas i sve više se ponašaju kao domaće životinje: dolaze ujutru, uvek u isto vreme, jedu iz naših šaka, pomaze se, pa odu. Vrana koja je svila gnezdo u krovu ophodi se poput mačke. Hranimo je, a nju i Sašu u tandemu učim da govore. Moram da priznam kako ptičurini

ide mnogo bolje nego Saši. Lisica koja bojažljivo čuču u gustišu kraj kuće i dalje nema hrabrosti da se pozdravi, ali mislim da će i nju Saša uskoro privoleti. Međutim, veprove, medvede, srne i jelene nisam videla. Čula sam riku. Jedne noći su vukovi zavijali. Učinilo mi se da sam između stabala videla trup koji se pomera, ali ne mogu sa sigurnošću da tvrdim kako je to bila ova ili ona životinja; ne bi me čudilo da je to bio čovek, neko ko se poput nas krije od tuđih pogleda, pa je brže-bolje nastavio u drugom smeru.

Svake noći sanjam jedan od tri sna. U prvom se naš dom puni čudnim bićima. Sve su to poluljudi-poluživotinje, svih rasa i vrsta. Saša i ja sedimo pored smederevca, u krilu mi je i mazimo se, a oko nas se skuplja čudan živalj, ulazi kroz vrata i prozore, krcaju se i gledaju nas. Kad se probudim, ne osećam strah, niti sreću. Mirna sam i lako nastavljam da spavam. Drugi san je mnogo realniji. U njemu se moja mama pojavljuje na velikom *harliju*, brunda i turira ispred kuće dok ne izađem na verandu, a onda vozi motorčugu oko doma, praveći veliku buku. Saša se rasplače, ali ja ne mogu da pomognem, kao da ne znam gde je, samo čujem plač, ali ne mogu da vidim gde je. Posle ovog sna osećam se kao da me neko posmatra kroz prozore. Treći san je košmaran i njega se plašim. Svako leganje donosi sa sobom trunku tenzije zbog tog sna jer u njemu usnim kako se lovci iz šume spuštaju do našeg doma, pucaju na sve što im se čini da je živo, a na kraju ubijaju i Sašu. Sve vreme vrištim, nadglasavam se s njihovim barutima, mecima i cevima, a kad usmrte Sašu, pritčavam, uzimam moje dete u ruke i osećam da je hladno. Kao kamen. A jedan od lovaca iznad mene ponavlja mantrično: *Mislio sam da je srna, mislio sam da je srna...*

Lug nam je prijatan. Oko kuće sam sve posekla, povrće je slabo izraslo, ali imamo dovoljno para i zaliha da bez

problema prezimimo. Ogrjev sam iseckala i poređala uz stranu kuće po kojoj se stalno baškari sunce. Nadstrešnicu sam izgradila od dasaka i kojekakvog krša koji sam pronašla oko gnezda. Dovoljno je da štiti cepanice od kiše i budućeg snega. Od toliko posla – obaranja stabala, vukljanja debala, sečenja oblica, rabote u polju, male opravke krova, pecanja, nosanja Saše svuda sa sobom – uspela sam da postanem žena-čvor; sva od sitnih, čvrstih mišića, opruga koje mi daju samopouzdanje i spremnost da se suočim s bilo čim.

Mama me moli da se barem zimi javljam češće, to bi joj značilo. I dalje ne zna šta treba da kaže. Pita me od čega ćemo živeti, a meni je mrsko da joj se pravdam, pa joj kažem kako moram da se pobrinem oko Saše i prekinem razgovor.

Zima je prijatna. U nastambi je toplo, miriše na drva i vatra, a cela kuća pucketa od promene temperature kad se plamen razigra.

Saša obožava sneg. Od daske i dva para starih sličuga improvizovala sam sanke, pa se spuštamo niz obližnji brežuljak, valjamo se po snegu, grudvamo i tromo igramo šuge, upadajući duboko u nanos.

Svakog dana padne još malo snega. Kad se pogleda kroz neki od prozora na kući, celac prekriva sve što oko može da vidi. Reka se zaledila, prekrivena je zimskom perinom. Saši pokazujem led, ali ne idemo na reku – toliko ne želim da rizikujem. Lisica se odobrovoljila ili predala zbog manjka hrane, pa je i ona čest gost u jutarnjim hranjenjima. Umiljata je, dopušta Saši da je mazi, ali mene se plaši. Posle hranjenja životinja i kuvanja, nema mnogo šta da se radi. Iz dosade čistim sneg, proveravam automobil, šetnjom utabavam stazu koja vodi do asfaltiranog puta.

Orlušina sedi na znaku kraj ceste, okreće glavu i skenira ledinu, traži hranu. Saša bi i tu pticu da povedemo kući, ali

na prvi zvuk, orao širi krila i odleće. Kola prolaze putem, vozač i suvozačica pilje u nas, pa nestaju u belini. To je prvi put da sam videla ljude otkako smo u kući.

Saša bi da imenujemo *naše* životinje. I dalje ne razumem tačno šta govori, ali gugutanje, gestikulacija i oponašanje nekih životinja dovoljni su mi da znam šta hoće. Upire prstić u lisicu i njače, pa onda pritiska kažiprstić na sebe i mrmlja nešto što ne liči na Saša, ali ja znam da izgovara svoje ime. Objašnjavam da životinjama nisu potrebna imena, one su samo svoje, a ne naše. Ipak ne odustaje.

Vraćamo se iz šetnje šumom. Najednom, nelagoda me preseče posred stomaka. Saša trčka kraj mene, ali naglo stane pošto vidi da i ja stojim i piljim prema domu. Dopada mi se što ne ide odmah ka njima, što je na oprezu. Mama i moja najbolja drugarica čekaju nas u stolicama na tremu. Skaču čim priđemo dovoljno blizu da nas vide. Mama trči i grabi Sašu u zagrljaj, a Jelena mi prilazi, ljubi me u obraz i blago grli. Izgleda kao da ne zna kako da se ponaša, sva je kruta i lutkasta. Saša se izbori iz stiska, pa se priljubi uz mene. Mama plače i kuka kako je rođeno unučće ne prepoznaje, a ja ne znam kako da reagujem na sve to, pa odlazim do ognjišta, dodajem drva u fiočicu s plamenom, zatvaram kapak i pristavljam vodu u ogromnoj šerpi. Sve mi se muti, vrti, ne znam šta izgovaram jer se trudim da budem pristojna, dok iznutra izgaram od želje da ih oteram odatle ili ubijem. Na stolu su kese, pokloni zavijeni u ukrasni papir, čokoladice i ostale ucene. Saša gleda sve to, pipka, istražuje, pita da li sme ovo ili ono. Naravno da sme, iako sa pola toga ne zna šta da radi. Jelena odvodi Sašu na trem i pokazuje kako se otvara folija, kako se igra s *pravim* igračkama. Mama me grli, ali je odmah odgurnem. Tiha, smirena, hladna kao brzak, streljam je pogledom i govorim šta mislim o njoj i njenom

dolasku. Plače, naravno, trči do ve-cea, lupa vratima i ne izlazi pola sata, taman toliko da mi Saša pokaže darove. Jelena očigledno ne zna šta da kaže, na koju stranu da krene, pa svaki put kad nam se pogledi sretnu, sleže ramenima i širi oči. Otišle su tek uveče, dva-tri sata posle večere. Jelena se ovlaš pozdravila i otcupkala do auta, a mama je ostala da se oprostí, u stvari da mi, osmehujući se, zapreti kako ćemo se sad češće viđati, pošto očigledno nije bauk doći do vikendice. Jedino što joj odgovaram jeste da nije pozvana, ali njoj to ništa ne znači – grli me, ljubi u obraz i odlazi.

San u kojem mama vozi motor.

Zalihe su nestale. To što gajim i što sakupimo u šumi nije dovoljno za ozbiljnu ishranu. Novca imam, pa idemo do grada da se opskrbimo. Saša skiči od uzbuđenja: prvi put će biti u gradu. Ipak, čim smo se parkirali, sve što je izazivalo znatiželju proizvelo je i strah. U marketu uzimamo ogromna kolica i punimo ih svim i svačim. Sašu vozikanje u kolicima malo opusti, pa zapitkuje šta je šta i čemu to služi. Ljudi se čude, pogledaju nas i odmeravaju: čudni smo im tako opaljeni suncem, izbledele kose i vižljastih tela, bez obuće i s malo odeće na nama.

Saša ima temperaturu. Gori, trese se i bunca, a ni na koji način ne mogu da smirim groznicu. Vozimo se u bolnicu. Sašina knjižica je zastarela, ne znaju šta da rade, moraću da platim, ali ja nemam para. Sve zatreperi, glasovi medicinskih sestara i doktorke bruje kao udaljeni bubnjevi, u ušima mi pišti i skljojкам se, naprasno, na pod. Pridižu me, daju mi vode i dolazim sebi, pa ih onda zamolim da mi pozajme telefon. Zovem mamu. Mogu da se zakunem kako je srećna što sam joj se javila, baš sad u trenutku najveće potrebe. Doleće do bolnice, a kao bivša medicinska sestra sređuje preko veze da Saša bude tu dok ne ozdravi, pa me zagrlí i teši.

Nema mesta da ostanem sa Sašom u sobi, pa pristajem da prespavam kod mame. Ona kuva, priča sa mnom i pravi se kao da se ništa nije dogodilo; kao da sam bila odsutna preko vikenda, a ne mesecima. Saša je u bolnici, ali bolest nije ozbiljna, bolje je već posle prve doze lekova. Sve će biti u redu. Sve. Će. Biti. U. Redu.

U domu sam, kako bih pokupila stvari za Sašu, uzela mobilni i videla da li je sve kako treba s kućom. Lisica se nije pojavila, ali veverice i vrana su došle po obrok. Nahranim ih, potrpam stvari u kola, pa krenem kroz šumu. Na pola puta stajem, gasim motor i piljim pred sebe. Ubacim u rikverc i tako vozim do kuće. Vadim sve naše stvari. Pakujem ih navrat-nanos, trpam ih u kola kroz gepek i otvorena vrata, nabijam ih u vozilo gde god da ima mesta. Zatvaram šalone na prozorima. Alat sklanjam u šupu i zaključavam je velikim katancem. Proverim da li sam sve zamandalila, pa sedam u auto i nastavljam ka gradu, nijednom ne gledajući u retrovizor.

Saša je dobro i sad je kod babe, ali i dalje treba da miruje. Kod mame smo u šećernoj korpi. Ne zna se koga više tetoši i pazi; previše nas hrani, stalno nutka grickalicama, sokovima, čajevima i vazda prinosi jastuk da podmetnem pod leđa, glavu, uvek je spremna da skoči ako nešto treba da se uradi, dosađuje mi da se zajedno šetamo.

Ponovo sam se zaposlila. Saša ide u obdanište. Družim se sa starim prijateljicama i prijateljima koji su mi oprostili sve ludosti. Pomalo me razočara kad shvatim da se među njima ništa nije promenilo. Baš ništa.

Radujem se snu. Kažu da je to znak depresije, eskapizam i beg. Nije me briga. San je jedino mesto gde i dalje mogu da se osamim. Prestala sam da sanjam kako pobesnela mama vozi motor i kako ubijaju Sašu. Preživeo je još samo san u

kojem s prijateljima iz šume, poluljudima-poluživotinjama, sedim u dnevnom boravku, kraj ognjišta, grlim Sašu – u snu je i dalje beba – i ćutimo unedogled, gledajući se netremice: mi njih sićušnim, ljudskim očima, a oni nas krupnim, tamnim očima; davnim, dubokim, mirnim. Kao šuma.

PET ĆERKI MILOŠA ADAMOVIĆA

Dobrića, Ivana i Ana, Gordana i Dostana sede oko Miloša Adamovića i slušaju kako aparati koji ga održavaju u životu piškaju i bipću, čineći od sobe pune trofeja i uspomena hospicij.

Najstarija ćerka, Dobrića, odavno je mrtva. Zgazio ju je slon kad je s nepunih osam godina obilazila zoološki vrt i pokušala da mu doturi grickalicu. Njeni ostaci nalaze se u urni koju je Adamović postavio na policu naspram uzglavlja, kako bi u svakoj prilici mogao u nju da pogleda, da joj se obrati.

Ivana i Ana su bliznakinje, rođene dve godine nakon Dobriće. Zovu ih Sijamke, iako bi bolje bilo Eho – nisu spojene zajedničkim delom tela, ali sve rade u isto vreme, izgovaraju identične reči i rečenice; duplirane, ne uvek i ritmički usklađene, pa zvuče kao eho.

Gordana je ušla u sve novine još kao novorođenče – jedini primerak gigantizma u zemlji. Njena veličina učinila ju je retkim primerkom i na svetskom nivou. Visoka je tri metra i teži dve stotine kilograma. Kreće se pomoću dva titanijumska štapa, ali se najradije ne mrda – sve što radi stvara joj ogroman napor i neverovatnu muku. Ona je rođena pet godina nakon Sijamki.

Tri godine mlađa od Gordane, Dostana, toliko je lepa i zgodna da kod većine muškaraca i žena izaziva gađenje, pre nego privlačnost. Samo oni koji izdrže dovoljno dugo u njenom prisustvu shvate da imaju posla s božanstvom. Iako joj je to predloženo milion puta, nikad joj nije palo na pamet da se bavi manekenstvom ili glumom. Dostanu interesuje samo jedno – da porodični biznis ne propadne.

Miloš Adamović ima sto šezdeset tri godine. Poslednjih sedamdeset godina prikačen je na mašine koje ga snabdevaju s dovoljno lekova i seruma da ostane živ. Mišići su mu neupotrebljivi, ali zato mozak radi i dalje, što je jedino i bitno. U njemu se nalaze tri srca, dve jetre, dodanih metar i po debelog creva, vene ojačane nanorobotima, a kroz Adamovićev krvotok struji još milijardu mikroskopskih mašina.

Bez Miloša Adamovića nema ni imperije Miloša Adamovića; dve velike kompanije i stotine sestrinskih firmi propale bi pre nego što bi lekar uspeo da izgovori: *Mrtav je*.

Ivanu i Anu i Gordanu poslovanja ne zanimaju previše. One rone suze, trude se da budu tihe i puštaju tugu da se odmotava u njima, poput kratkometražnog filma ispunjenog isključivo srećnim trenucima provedenim s Milošem. Dostanine oči su jedine bez suza; ona kao i da ne trepće. Pilji u telo svog oca i dugo se bori sa željom da ne urla na njega.

Miloš Adamović ih gleda redom, zadovoljan što barem neke od ćerki plaču za njim.

U prostoriju ulazi Milošica, Adamovićev sedamdesetpetogodišnji sluga, koji je uz Miloša poslednjih pedeset sedam godina. Na stočice oko ćerki postavlja piće, pita da li im je još nešto potrebno, a pošto Dostana odmahne glavom a ostale očute, ode.

Niko se više i ne seća kako se Milošica stvarno zove, ali pošto je stalno kraj Miloša Adamovića, nadimak se sam nametnuo.

Dostana eksira dupli konjak, pa preko ekrana na očevom krevetu naređuje Milošici celu flašu. Ostale sestre grabe čaše, ali ne piju, već ih gnjave po rukama, okreću ih i stiskaju. Gordana se toliko uzbudi da zaboravi na svoju snagu, pa lomi čašu i poseče se. Sijamke joj maramicama tapkaju ranu, Dostana šalje tek pristiglog Milošicu po prvu pomoć, a Miloš Adamović progovara toplim glasom, koji ne dopire iz njegovih usta, već iz zvučnika sa strane, čineći ga stranim.

– Jadna Gogo. Šta sam ti to uradio?

– Ništa, tata. Sama sam kriva.

Gordana i ne oseća posekotinu. Mnogo je više boli što će da izgubi oca.

Pošto joj Milošica očisti ranu, pokupi komadiće stakla s poda i opet ode, sve se vrati na staro: osluškuju mašine, zveraju po ovalnoj sobi ispunjenoj trofejima, predmetima s raznih putovanja, ramovima punih porodičnih fotografija, oružjem, koskama egzotičnih, izumrlih zveri.

– Zar nemate ništa da mi kažete?

Eho se prve oglase.

– Ne-nedostajaćeš ćeš na-nam-am.

Ivana i Ana se naginju nad Miloša, maze mu ruku, iako on to ne može da oseti.

Gordana ustaje, teško se kreće pomoću metalnih šipki. Izgleda kao nešto drevno, zverski, dok prilazi urni, hvata je i prinosi Milošu Adamoviću.

– Želiš li da je zagriš?

– Da.

Gordana uglavi urnu između cevčica i pazuha Miloša Adamovića. Dostana na to udari šakom po butini, odskoči, pa se zavrte po sobi.

– Kako možeš toliko da se sažaljevaš?!

– Nema to veze sa sažaljevanjem. To je moja želja. Dovoljno sam živeo.

Dostana stane, okrene se ka Milošu i priđe mu. Nagne se nad njega i sikće.

– Ne možeš sad da kažeš tako nešto. Nemaš prava na to.

– Imam. Čak i pravno gledano, smem da oduzmem sebi život. Piše u statutu kompanije.

– Molim te. Nemoj samo da se kriješ iza ugovora. Barem budi toliko hrabar. Reci da si se uplašio. Samo to želim da čujem. Neće mi biti lakše, ali barem ću znati da pričam s čovekom.

– Dostana!

Gordanin krik se prolomi po sobi. Ivana i Ana gledaju u Gordanu kao u boga. Zadihana je, ogromna, podbočena na štapove i izgleda kao biće iz bajke.

Dostana baci pogled na sestru džina, pa se opet zagleda u oca. Uspravi se, ne spuštajući glavu da bi ga bolje videla, već ga ciljajući očima s visine.

– Priznaj da se plašiš propasti. *Adam & Co.* nikad nije bila bliže krah u i to te je uplašilo. Molim te. Samo to priznaj.

– Ne zanima me *Adam & Co.* Želim samo da umrem.

– Zato si pozvao i ove tri. Da ti čuvaju strah dok se ja ne smirim.

– Do-dostana-na, pre-prekini-ni!

Dostana posmatra svoje sestre. Pogleda i u urnu koja nakrivo stoji u robotizovanom zagrljaju. Usne joj se izviju kao da bi nešto da kaže, ali umesto reči širi se kašalj, pa izađe iz sobe.

– Kuda ćeš? Dostana?

– Moram na vazduh.

Soba Miloša Adamovića nalazi se pedeset metara pod zemljom. Do nje vodi komplikovan niz liftova, prolaza,

sigurnosnih vrata i bezbednosnih punktova. Dostana ih ostavlja za sobom poput duha, kao da prolazi kroz sve to.

Iznad zaštićene sobe nalazi se glavna zgrada kompanije Adam & Co. Dostana se penje liftom na sam vrh, izlazi na krov i osmehne se kad spazi Milošicu koji puši, oslonjen o ventilacionu, metalnu kutiju.

– Čovek više nigde ne može da se sakrije.

Milošica ima mekan glas, pun dugih akcenata, koji sago-vornika uljuljkuju u melanholično raspoloženje.

– Nikad nisi sam. Pogotovo ne ovde.

Dostana mu prilazi i pokazuje kažiprstom na jednu od kamera. Milošica ugasi cigaretu, pritiskajući je o metalno kućište, pa vadi paklicu i nudi Dostanu, a pošto ona odbije, pali novu i puši. Dostana ne skida pogled s njega, a Milošica gleda po panorami grada. Onda pogleda na sat.

– Za desetak minuta nebo će početi da se menja. To je moj omiljeni deo dana. Sumrak.

– Danas ste svi patetični.

Ipak, Dostana dozvoli da joj pogled sklizne sa sluge na vrhove zgrada i rumeno nebo. Čute, sve dok Milošica ne popuši cigaretu.

– Hoćete da ga ubedim da se ne ubije?

– Pre će tebe da poslušā nego nas.

– Mislite da nisam već pokušao?

– Naravno da nisi. Ti si njegov posilni.

– Pomoćnik.

Dostana skloni šišku s čela, pa se opet zagleda u Milošicu.

– Ti kao njegov pomoćnik imaš više uticaja nego ja kao njegova ćerka.

– A šta je s ostalim ćerkama?

– Njih tri je doveo zbog mene. Nije smeo sam da se suoči sa mnom.

Milošica gleda u svoj omiljeni sumrak. Sunca je sve manje i toplina nestaje iz dana, na krovu je najednom pro hladno. Dostana nastavlja.

– Znaš kako me zovu iza leđa?

– Đavo.

– Tako je. A Đavo nikog ne moli.

Milošica pogleda Dostanu u oči. Zaklima glavom. Okrene glavu i zapali novu cigaretu.

– Čim popušim, eto mene. Da ne izgleda kao da smo se dogovorili. Pokušaću da ga nagovorim.

Dostana ode do vrata, pa se okrene i zagleda u pogrbljenog batlera. Zbog sve većeg mraka, izgleda kao majušni odžak, sjedinjen s kutijom na koju je naslonjen, s dimom koji se vije iz njega.

Eho, Gordana i Miloš pričaju, kad Dostana stupi u sobu, svojim prisustvom stavi tačku na razgovor.

– Da li si dobro?

– Naravno. Htela sam samo da izađem iz bunkera.

– Shvati onda kako je meni. Ja sam ovde svaki dan. Već sedamdeset godina.

– A mi smo gore sve to vreme. Pokušavamo da se bavimo svime što si nam ostavio. Misliš da je lako biti ćerka Miloša Adamovića? Da je prosto živeti sa ocem koji je mumija i koji nikad ništa nije uradio.

– Sve ovo sam vam napravio. I vas sam napravio.

– Ne mislim na to.

Gordana priđe Dostani, svaki ubod njenih štapova neprijatno odzvanja po sobi. Obgrli je oko ramena, pa je poljubi u teme.

– Tata je rekao da je sve sredio. Kad on umre, akcije će da padnu, ali kompanije neće propasti.

Dostana se teško oslobodi Gordaninog zagrljaja, pa priđe Milošu i uhvati ga za šaku.

– I dalje mislim da je to glupost. Želja za smrću. Ti nisi normalan.

– Odavno. Ja imam sto šezdeset tri godine. To nije normalno. U meni ima previše organa. Ja imam previše para. Ništa u vezi sa mnom nije normalno.

– I zato ćeš umreti?

Ivana i Ana, omađijane nečim, drže urnu između sebe i maze je. Trepću prema Dostani kao psi koji čekaju hranu. Gordana jedva seda na ojačanu stolicu. Velikom maramicom briše čelo i vrat.

– Slušaj me, Dostana. Nemoj odmah da me napadneš. Nemoj da prevrćeš očima. Samo me saslušaj.

Dostana sedne na krevet pored njega. Zagleda se Milošu u oči. Ni ona ne trepće.

– Nisam sanjao otkako sam legao u ovaj krevet. Nijedan san. Nikad. Sigurno da sam sanjao, ali se nisam sećao. Zaspim i budim se. Uvek u isto vreme. Kao po naredbi. Ali pre mesec dana prvi put sam se sećao sna. Ne znam zašto. Taj dan nije bio ni po čemu drugačiji od ostalih. Sve je bilo isto. Sem tog sna.

– Sanjao si i sad hoćeš da se ubiješ?

Milošev glas se pojača.

– Rekao sam ti da me ne prekidaš!

Tišina u sobi. Samo Ivanini i Anini dodiri po urni prave čudnu, jedva čujnu škripu.

– Sanjao sam budućnost. Ne znam kako to znam, ali sanjao sam deset hiljada godina u budućnost. Slike mi nisu najjasnije. Ali jednu stvar sam zapamtio. Nas tamo nema.

Ovo Gordanu natera da stavi šake preko lica, a Sijamke da glasno zaplaču, sve jače stežući urnu. Dostana ustade s posteljine. Poravna odeću i pogleda u vrata. Ona se otvaraju, a Dostanino lice se izvija u smešak. Usta joj se, naprasno, pretvore u crtu, skamene. Umesto Milošice u sobu ulazi jedan

od čuvara. Salutira, izvini se i ukopa u mestu. Svi ga gledaju ćutke. Najzad, Miloš progovara.

– Šta se desilo?

– Gospodine. Ivan Burović se ubio. Skočio je s krova. Na mestu je umro.

Muk. Dostana se hvata obema rukama za slepoočnice i trlja ih tako jako da nije sigurna da li sad sama sebi stvara bol ili se oslobađa glavobolje.

– Ko?

Milošev, mikrofonima amplifikovan, glas projuri sobom. Čuvar se trgne, pa opet salutira i ukopa u mestu.

– Ivan Burović, gospodine. On je bio vaš pomoćnik.

Dostana istupi pred čuvara i pokaže mu rukom da ide, što on jedva dočeka. Kad su se vrata zatvorila, sobu ispuni duboki smeh iz zvučnika. Miloš Adamović se smeje glasno i zarazno, tako da i njegove ćerke počinju da se smeju zajedno s njim. Čak se i Dostana smeje, iako se trudi da na svaki mogući način to ne uradi.

Kad se svi smire, Miloš prvi progovori.

– Ko bi rekao da se Milošica zvao Ivan Burović!

– Zašto se ubio?

– Čuvar nije rekao.

Dostana opet priđe krevetu i sve ih odmeri.

– Zašto bi se bilo ko ubio?

– Rekao sam ti. Želim da umrem.

– To mogu da razumem. Ali ti nisi više samo Miloš Adamović. Ti si sve ovo. Ti si kompanije, firme, bankovni računi. Ti si hiljade zaposlenih. Ti si sigurnost berze.

– Ja sam pre svega ja. Miloš Adamović.

– U tebi nema tri centimetra kvadratna Miloša Adamovića. Sve je robotizovano. Zamenjeno. Unapređeno. Ti si kao neki superbankomat.

Gordana se uspravi, pa se odgega do Miloševih nogu i tu osloni na ivicu kreveta.

– Zašto se i dalje prepiremo? Znamo šta treba da uradimo. Tata je odlučio da se ubije. Nas četiri moramo da glasamo.

– Gordana je u pravu. Glasajte. Neka s moje leve strane stanu sve koje bi da me ostave u životu.

Dostana zakorači oko uzglavlja. Stane Milošu s leve strane i prostreli pogledom ostale sestre.

– Neka s moje desne strane stanu sve one koje žele da mi dopuste da se ubijem.

Sijamke se pomere s desne strane kreveta. Gledaju unezvereno čas u Dostanu, čas u Gordanu, koja i dalje stoji oslonjena na ivicu kreveta. Gigant se pokrene, zgrabi oba titanijska štapa i udalji od postelje. Zagleda se u oca. Uzdahne. Zagega se, zaustavljajući se iza Dostane.

Eho se pogledaju, zveraju u Miloša, pa zagledaju u sestre s druge strane postelje. Dostana se osmehuje Ivani i Ani, pa spusti pogled na oca.

– Šta ćemo sad?

Miloš kao da je sve vreme bio spreman na ovakav ishod, odmah naređuje.

– Glasaće i Dobrila.

– A-ali o-ona-a j-je mr-mrtva!

Dostana prasne u smeh, a Gordana se pomeri bliže Miloševoj glavi.

– Tata, Dobrila ne može da glasa. Mrtva je već godinama.

– Nisam izlapeo. Znam da je mrtva.

Dostana skoči na krevet i zajaha Miloša. Gordana pruži ruku da je skloni, ali je Dostana grubo odgurnu. Džin padne i cela soba se zatrese. Ivana i Ana se skupiše jedna u drugoj, stiskajući urnu. Dostana je zajahala Miloša kao konjića.

– Dobrilica ne može da glasa jer je mrtva! Da li ti je to jasno? Mrtva je! Nema Dobrile! Tu smo samo nas četiri!

– Sklanjaj se s mene, inače ću da pozovem čuvare.

Dostana pilji u očeve oči i vidi kako se sočiva kameranica u njima presijavaju. Odlučnost u njegovom glasu i nagli osećaj hladnoće zbace je s Miloša.

– Pomozite Gordani da ustane.

Dostana i Sijamke pomažu divu da se uspravi i osloni na štapove. Dostana se izvinjava i grli Gordanu, a ona joj prašta i ljubi je u teme.

– Stanite na sredinu sobe. Dostana i Gordana nek budu na jednoj strani, a Ivana i Ana na drugoj. Neka Ana zavrti urnu. Na čiju polovinu sobe urna pokaže, za toga je Dobrila glasala.

– Zašto Ana da vrti urnu?

– Zato što će Gordana da je polomi, a tebi ne verujem. Ako imaš nešto protiv Ane, može to da uradi i Ivana.

– Neću da vrtim urnu.

– Da li mi stvarno igramo masne fote u imperiju?!

– Da. Vrti!

Ćerke urade kako im je otac naredio. Stanu na dva metra od kreveta, grupišući se kao i ranije: smrt – desna strana; život – leva.

Ivana preda urnu sestri. Ana istupi pred sve i oprezno položi Dobriline ostatke na pod. Pogleda u Miloša.

– Hajde, Ana. Ne boj se.

Ana uhvati urnu s obe ruke. Pogleda u ostale sestre. Dok čuči, izgledaju joj kao da su sve divovi.

Čak i Ivana.

– Ako ti nećeš, ja ću.

– Dostana! Ana će da zavrti. Hajde, Ana. Rekoh ti da se ne bojiš.

Ana zavrti urnu.